

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาชุดเรียนรู้เพื่อการจัดการความมั่นคงด้านอาหารจากปลาในจังหวัดยโสธร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์ระดับชุมชน การผลิตปลา สุขภาพและสิ่งแวดล้อม สังคมวิทยาและความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อจัดการปลาทั้งในระบบการผลิตในชุมชน ระบบการผลิตทางการค้า (ปลาในกระชัง) และศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาชุดเรียนรู้สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระชังและชุมชน โดยใช้การวิจัยในรูปแบบสหสาขาวิชา (Multidisciplinary research) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation research) ผลการศึกษาพบว่าหลังการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผลผลิตปลาและรายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในชุมชน ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ การทำบัญชีฟาร์มทำให้เกษตรกรทราบสถานภาพการเลี้ยงปลาของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าหลังการแทรกแซง (Intervention) ความมั่นคงทางอาหารจากปลาและความเข้มแข็งของชุมชนเป้าหมายเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการแทรกแซงและหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการได้ผลผลิตจากโครงการเพิ่มเติมได้แก่ วิธีการเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ระบบเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารจากปลา กลไกการวิจัยและการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้วิธีวิจัยในรูปแบบสหสาขาวิชา การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยแบบมีส่วนร่วมรวมกัน เป็นรูปแบบการวิจัยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับงานวิจัยและพัฒนา (R&D)